

Den blandade

Fritänkaren

Nr. 139 Sommar 2005

Trettonde årgångens nummer 8

Innehåll :

Debatten om 'Nutida kultur' fortsätter	2
Två sociala dikter, av Tarzan	6
Kommentar till P.O.Enquists 'Legionärerna'	7
Shakespearedebatten, del 72, med Laila Roth	8
Några filmer	9
Ahasverus minnen, del 50: Fouché	10
Den besynnerliga bombresan, del 13 : Katastrofen	12
Dröjsmålsresan, del 3: Gamla vänner	14
Regnflykten, del 10: Krisen fortsätter	15
Länstolsresan, del 17: Dramatisk vändning i Darjeeling	17
Kinas politiska zombiesystem	18
Kalender, juli-augusti 2005	lös sida

Fritänkaren är egentligen främst en essätidning vars kanske huvudsakliga syfte är att framlägga de ständigt vidare forskningsresultat som kommer fram genom redaktörens och hans kontacters ständigt fortsatta forskning inom främst musik, litteratur, film, psykologi, filosofi, politik och religion men kanske främst genom deras resor och erfarenheter genom främst möten med människor och initieringar i främmande förhållanden. *Fritänkaren* försöker alltså helt enkelt främst att vara ett didaktiskt och sakligt informationsblad med syftet att upplysa.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 - 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

I Finland kan avgifter insättas på *Aktia bank*, kontonummer 405510-667802 (avgiftsfritt).

IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumerat även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 30.6..2005

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 157

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet i HTML-format jämte andra skrifter på följande adress: <http://hem.fyristorg.com/aurelio/>

e-post-adress : lanciai@hem.utfors.se

WSN 1652-0122

"En kammarmusiker" svarar en "gammal musikerveteran":

"Risken med att presentera en intellektuell demonstration som "Nutida kultur"-uppsatsen är att man gör sig skyldig till negativism."

Är miljökampen Björn Gillberg en negativist? Självklart, men i *vems* ögon? I den giftiga industrins ögon? En **producent** är intresserad av att tjäna pengar, oavsett om det är frågan om giftig musik eller giftig kemi. En **konsument** är intresserad av att inte bli förgiftad, enkelt eller hur? Vilken miljö- eller konsumentombudsman bevakar musikkonsumentens "miljöintressen"? Hur den enskilde lyssnaren i dessa avseenden har blivit totalt sviken och av vilka, framgår tydligt i min s.k. "intellektuella demonstration". Gemene man kan eller vågar nämligen inte själv (intellektuellt) analysera vad som är giftig eller oätlig musik. Publiken har här ställts inför exakt samma svårigheter som kyrkans publik har ställts inför, allt sedan Vatikanen såg dagens ljus. Med hjälp av värtaliga predikanter och illusionister har människans oförmåga att "dechiffrera" bibelns alla atonala tokigheter utnyttjats å det fräckaste... Ser du analogin? Inte, läs Dan Browns böcker i ämnet, det brukar underlätta...

"Vad man som erfaren dirigent måste reagera mot i uppsatsen är det nödvändiga konsekvensdragandet av kritiken mot i stort sett all modern musik att man därmed omöjliggör allt experimenterande."

När du/ni experimenterade och spekulerade i musik, ja forskade om du så vill, varför gick du/ni inte ut med en annons att ni söker *frivilliga* försökspersoner till dessa konserter-tester? Sådana personer brukar dessutom *få* betalt för sina risktaganden, men ni har haft fräckheten att *ta* betalt! (En atonal tonsättare brukar inte sällan fakturera skattebetalarna en halv miljon kronor för ett enda beställningsverk!) Du/ni har då också haft fräckheten att lura konsumenten med att först annonsera ut Mozarts Requiem för att därefter kunna tvångsmedicinera publiken med en giftbrygd som första nummer! För detta bedrägeri hade man fått fängelse om det hade gällt *kroppsliga* försök. Varför har du/ni inte utvärderat "forskningsresultaten" och publicerat dessa som man brukar göra? Svar, därför att det inte går att göra några tillförlitliga "mätningar" när man blandar Gud och Djävulen i samma brygd/konsert. Därför kan man lite tillspetsat säga att du/ni "tvingade" en psykologiforskare i USA att gå en lång omväg, genom att vetenskapligt bevisa att atonal musik inte är kompatibel med en normal människas hörselcentra. Ja inte ens högutbildade musikers hörselcentra! Det "visste" både publik och musiker INTUITIVT redan år 1917, fast det gav musikproducenterna f-n i, och har så gjort sedan dessa dagar!

"En dirigents kanske allra viktigaste huvuduppgift är att "dra fram" musiken ur människorna, att få musikerna att spela och sångarna att sjunga och det med glädje vad det än är."

Jag vet att körsång för tusentals människor fungerar som en utmärkt kognitiv terapiform och friskvård för själen. Så långt är vi överens. Frågan, som du mycket noga har undvikit att beröra, är *för vem* denna terapi är till! Om terapin/forskningen är till för körsångare själva och sin profet/tonsättare, bedriv denna inom lyckta dörrar, så mycket ni vill! Är den "atonala terapin" till för publiken? De som så hävdar har en mycket tung bevisbörda, den som jag ännu inte sett röken av! Kay Pollak har på sistone utmärkt skildrat hur det går till när man använder musiken som verktyg för att sätta egna behov av "frigörelse" före publikens behov av en kvalitativ musiklyssning!

"Är musiken ohållbar dör den av sig själv, och då måste man låta den dö av sig själv. Publikerna kommer förr eller senare att säga ifrån, tröttna på den och vägra lyssna på den mera, men det är den vägen det måste gå."

Hur kan någon inte lägga märke till publikens "tysta" protester ända sedan 60-talet, genom den uteblivna CD-försäljningen av atonal musik? Varför blundar du för mitt kapitel som just beskriver hur kulturtjänstemän och statliga sponsorer/beställare lever i symbios med enbart ATONALA tonsättare? Hur de som har makten/pengarna kör över alla andra för att hålla konstgjort liv i en redan död patient...

"Det är framför allt av hänsyn till Sveriges många framstående kördirigenter jag vill framhålla detta, som i nästan samtliga fall ägnat sig åt djärvt experimenterande musik med kluster och vad som helst, men experimentell verksamhet är nödvändig i all utvecklings- och skapande process. Det är nästan det som är själva skapandet."

När vanliga forskare skapar, brukar det ske inom lyckta dörrar. Dessutom brukar de inte heller inkassera medaljer förrän experimenten påvisat någon mänsklig nytta, eller hur? När atonala tonsättare och deras "världsberömda" dirigentkolleger tillsammans okritiskt gottar sig åt publikens tomma applåder är det snarast löjeväckande. Ni liknar då väckelsepredikanter utan något som helst verifierbart innehåll eller substans. Ni lurar/tvingar publiken att delta i den kulturella ritualen som kallas för applåder. Nej, dessa är inte hälften så frivilliga som du/ni försöker inbilla er! I skandinavisk luthersk kultur krävs det en enorm portion civilt mod för att under en högtidlig ritual demonstrativt gå emot alla traditioner, om man så skulle vilja!

"Dirigenter som Eric Ericson och Danne Stenlund, Anders Öhrwall och även yngre krafter som Jan Yngwe har bidragit till ett utvecklande av den svenska körsångskulturen till en nästan världsledande position, och då kan man inte ens hålla det emot dem att de också ibland släppt fram atonala oegentligheter."

Varför? Är det på fullt allvar du påstår att alla som uppnår världsledande positioner ska erbjudas fullständig amnesti och fri lejd, oavsett vilka "brott" som under resans gång har begåtts mot mänskligheten? Bör inte det eventuella "brottet" istället bedömas som grovt om någon har missbrukat sin makt och förtroendeställning?

"I Fritänkaren har jag tyckt mig skönja en tendens mot en ganska "puristisk" strävan när det gäller musik, om jag får uttrycka mig så... men detta är en sträng purism med anspråk på att kunna skilja mellan dödlig och odödlig musik... men det är en mycket smal och svår och begränsande väg att gå, som det minsann inte är alla förunnat att kunna hitta rätt längs."

Har du svårt att se/höra skillnaden på Stockhausen/Blomdal å ena sidan och R. Strauss, Atterberg, Sibelius å andra sidan och deras respektive betydelse för mänskligheten? Bry dig inte om vad jag eller Fritänkaren säger. Studera istället vetenskapliga rön om hur hjärnan arbetar med både *språk* och *musik*, hur den är beroende av hierarkiska strukturer och IGENKÄNNINGSBARA sekvenser, såväl rytmiska som tonala, för att ens kunna läsas/höras! Just de faktorer som Atonalisterna skyr med alla medel...

Ni dirigenter har precis samma roll som präster och förkunnare. Hur man kan vara förkunnare av ett evangelium (och dessutom ta betalt) utan att veta eller ta reda på vad som är "sant" i en predikan, är en stor gåta för mig. Jo! När det gäller *språk* och *musik* går det visst att ta reda på, inte minst under de senaste 20 åren!

M.a.o, här ovan finns många frågor som du nu genom egen förskyllan borde svara på. Varför t.ex. känns det som ett behov från din sida, att retroaktivt släta över och "diplomatiskt" bortförklara saker och ting? Varför undviker du kärnfrågorna i denna debatt? Är det för att slippa känna skuld för en eventuell medverkan till att SR P2 tappat så många lyssnare att den hotas av nedläggning? Just det, det atonala utbudet (både konsertant och som reportagerekam) i P2 torde ha ökat med flera hundra procent det senaste decenniet! Samtidigt har normal klassisk musik minskat kraftigt till förmån för alla möjliga jazz-, folkmusiks- och invandrarprogram (åtminstone utanför Stockholmsområdet). Har du någon gång undrat varför? Läs min uppsats en gång till så finner du garanterat svaret. Som Olof Buckard sa i SR P2 maj 2005: "Den klassiska musiken i P2 har fungerat som en (själens) vårdcentral för många lyssnare. Nu hotas denna av nedläggning, trots att just den musiken av många stora tänkare har beskrivits som den högsta konstformen av alla..."

Red.anm. På tal om detta så har nästan alla andra länder (i Europa) någon radiokanal som sänder klassisk musik och enbart klassisk musik dygnet runt, exempelvis kulturländer som Finland och England. Varför inte Sverige? Stockholm och Malmö har sådana lokala radiokanaler men inte Göteborg. Här är något som inte stämmer....

Här är ett konstnärsinlägg:

"För att återgå till musikdebatten så hoppas jag den fortsätter – egentligen handlar den ju om all konst.

För länge sen slog jag upp ordet "musik" i mitt stora ordlexikon och fann ursprunget i grekiskans "musiké", som under Antiken stod för alla de nio musernas ansvarsområden. Jag ringde till Birger Gestrin, grekexperten, och frågade honom om man kunde säga att musiken stod för alla människans andliga aktiviteter, i motsats till "gymnastik", som stod för de kroppsliga, och han bekräftade detta.

När ordet musik skildes ut som beteckning för musik i senare tids bemärkelse har jag inte hittat något datum om. Men för mig är ju musiken det högsta uttrycket för just människans ande, utan materia, jag tänkte säga 'ord', men poesin följer ju musiken som god tvåa.

Och i all *levande* musik skönjer man ju skaparens egen andliga *närvaro*, lika tydligt som en skriven signatur. Den personliga närvaron försvinner ju helt i det som numera kallas "modern konstmusik", i atonal musik liksom helt uppenbart i det ljud- och ljudsfenomen, helt utan toner, som ibland ges en timmes radiotid på bästa lyssnartid. Och det här gäller ju på samma sätt all konst, särskilt bildkonsten."

Här är ett annat intressant inlägg av en musiker:

"Då Petterson så envetet insisterar måste jag väl ändå komma med någonting. Jag vet ju inte ens vem den där Leibowitz är, så hur ska jag då kunna bemöta honom med annat än anständighetens tystnad? – som för övrigt alla musikauktoriteter som hade haft något att säga i saken iakttar idag. Jag tänker på Stenhammar, Busoni, Puccini, Gabriel Fauré... Enär sådana välljudande muskröster alltmer tystnar inför världens stigande oväsen, som tilltar även inom musiken är det väl föga att undra över att jag lutar åt samma håll – tystnad som enda kommentar till disharmonikens överväldas dominans. Det är lätt att slita täckelset av atonalismens helt konstgjorda bluff, men jag ids inte göra det. Låt den breda ut sig så mycket den vill och konsumera sig själv med all världens falskhets grannlåt – jag bryr mig inte utan sällar mig till mina avlidna och

tystnade kolleger i iakttagandet av gravens tystnad inför såväl den timliga som den musikaliska världens gradvisa drunkning i oväsen.”

Detta brev synes kommentera fransmannen René Leibowitz musikkritiska uttalande 1929 om Sibelius som ”världens sämsta kompositör, som lyssnare borde skyddas från för att i stället uppfostras genom atonalismen”. Sibelius kallade alltid den fruktade musikavvärdaren Peterson-Berger för ”Pettersson”. Då vi inte kan bevisa brevets autenticitet, då original saknas och det endast överlevt genom avskrift, kommer väl de flesta att avfärda det som apokryfiskt, men det går inte att fuska bort dess oerhörda innehålls betydelse – den klassiska musikens avståndstagande från atonalismen. Samtidigt framgår dess historiska innebörds förkrossande betydelse i den genuina musikens historiska resignation inför modernismens öronbedövande skval. Skall man tolka detta till den klassiska musiken som ett avslutat kapitel, att den gjort sitt och att den stigit ur vägen för modernismens populärmusik och skval? Det är lätt att beteckna den klassiska musiken som historiskt död efter 1925, alltför lätt, men är det realistiskt och rättvist? Redan under de sista senromantikerna, Mahler och Strauss, förekom det invändningar och kritik mot dessas förkonstling, mest förtjänstfullt framförd av Romain Rolland, men det förekom dock senare mästare som byggde på tidigare förebilder. Sibelius bygger mest på Tjajkovskij och Brahms, och en sådan som Kurt Atterberg vann pris för sitt fullbordande av Schuberts ofullbordade. Redan Tjajkovskij hade visat en viss förkärlek för att bygga vidare på urmodiga traditioner (från Mozart och Wienerklassicismen, ”Mozartiana”, ”Rokokovariationer” och ”Spader dam”,) och redan Mendelssohn hade pånyttfött kantatraditionerna från Bachs tid genom utsökta moderna arrangemang av Bachska kantater.

Denna sentimentala nostalgi och hemlängtan till förgångna musikmoden kan på lång sikt innesluta formeln till den klassiska musikens räddning. I vår tid har den unge Michael Waldenby (född 1953) revolutionärt återvänt och återinstallerat ett rent senromantiskt tonspråk á la Stenhammar med nästan demonstrativt eftertryck, som måste betecknas som betydelsefullt – ingenting efter Stenhammar når upp till dennes nivå i svensk musik utom Waldenby.

Så inte är den klassiska musiken död. Det går inte att ta livet av den, då den är alltför levande, och som allra mest levande är den just i sina av hävd tidlösa former med absolut harmonik och melodik utan någonting som klingar falskt. Hellre en oändlig romantisk symfoni av Bruckner i all sin naturlighet än ens den kortaste nonsensdisharmoniska petitess av Anton von Webern.

Här är ytterligare en annan svensk musikerröst som väger tungt:

”...då har vi kommit till något som jag kallar ljudfabrikörer. Här har den tidigare tonsättaren, som använde nottecken samt i stort sett byggde sina verk på den traditionella harmoniken, bytts ut mot en ”makare” vilken laborerar med effekter av olika slag. Mest ljud och buller. De flesta av fabrikörerna använder inga nottecken utan i stället anvisningar och grafiska teckningar för att uttrycka sina önskemål. Band av ljudelektronisk art och frambringande av naturliga, personliga ljud ingår som huvudbeståndsdel.

Mig har dessa fabrikörer ingenting att ge och jag hittar inget budskap i denna ljudindustri. Bara ytlighet – och tomhet.”

*- Sixten Eckerberg, kapellmästare, pianist, tonsättare (av bl.a. tre symfonier),
dirigent för Göteborgssymfonikerna 1939-60.*

Massmedias ständigt nya bottenrekord

På 1800-talet var det kvalitet som gällde,
och om blott kvaliteten fanns publicerade förlagen vad som helst
och tacksamt, även de oläsligaste handskrifter.

Det var den tid då förlagen tog hand om sina författare
och gjorde allt de kunde för att jämna vägen för dem.

Sedan kom de båda världskrigens tidevarv
med alltfler författare som missbrukade ihjäl sig,
förföll till obegriplig modernism eller schizofreni,
medan biograferna alltmer tog över
från både teatrarna och de seriösa förlagen.

Men filmerna försökte dock slå vakt om kvaliteten
ända fram till 1963, när censuren försvann.

Några har beklagat det, andra inte.

Faktum är, att då blev det fritt fram för vad nonsens som helst,

med drogkulterna försvann all självkritik,
och rockmusiken överröstade med sitt skval

allt vackrare tal och melodier, så att dessa försvann

och skvalet blev lag och det enda som gällde kommersiellt
i varje form av media, så att dagsländekulturkonsumtionen
blev hela världens allenarådande hjärntvätt.

De sista seriösa författarna hade för länge sedan utrotats
i tyska koncentrationsläger eller begravts levande av världskrigen

medan modernismens svaga nonsens bara väckte allergi
och motvilja med sin patetiska ynklighet.

Idag skrotas författare på löpande band
då de redan ihjälrefuserade är i majoritet
och aldrig släpps fram ens som döda.

En diktare idag får helt enkelt nöja sig med
om han kan hitta en enda läsare som orkar läsa honom gratis.

Dagsländekulturkonsumtionens syndafloed
har med sitt skval och sitt oväsensnonsens gjort sitt yttersta
för att utrota allt det som gjorde kulturen värd att leva för.

Kafkaiseringen

Regelverkets tumskrivar på allt som kan röra sig,
dess forcerade förstoppning av all initiativkraft,
dess broms och käppar i hjulen på allt som försöker gå runt
blir till slut en större apparat än hela samhällsmaskineriet,
lagbokens bestämmelser blir tyngre än hela fartyget
som till slut bara kan röra sig i säkerhet med att stå stilla,
regelverket och det statliga utsugningssystemet blir som en binnikemask
som bara växer sig fetare på individens bekostnad,
som hotar stupa som offer och martyr för ren statlig parasitism.

Hur långt får det lov att gå innan hela systemet kollapsar?
Tyvärr är svenskarna så världsbäst i sin undfallande godtrogenhet
att deras stat vet att utnyttja dem till maximum
innan de ens vågar pipa.

- sign. *Tarzan*

Kommentar till P.O.Enquists 'Legionärerna'.

Per Olof Enquists dokumentära utredning av baltutlämningen från 1971 är beundransvärd ännu idag främst för sin journalistiska insats att inte sky några ansträngningar för att reda på hela sanningen. Ändå hyser arbetet vissa punkter som väcker äckel genom sin hyllande naivitet, som var helt i linje med den svenska regeringens undfallenhet mot Stalins terrorkommunism, som krävde utlämnandet av 146 flydda balter till Sovjet, vilka påtryckningar Sverige gav efter för, trots upprepade självmordsförsök (av vilka en del lyckades) bland de baltiska flyktingarna.

Utrikesminister Östen Undén angav tonen: "Det är oförsynt att betrakta Sovjetunionen som något annat än en rättsstat." Endast en av regeringens medlemmar krävde att baltutlämningen skulle stoppas: Ivar Andersson. De tre som genomdrev efterkommandet av Sovjets krav i november 1945 var utom Östen Undén även Ernst Wigforss och Per-Albin Hansson. Statsminister Hansson knäcktes av affären och dog ett halvår senare.

Ingen begärde någon utredning av vad som kunde vänta balterna i Sovjet. P.O.Enquist berättar, att endast 40 fängslades medan ingen avrättades. De som fängslades dömdes vanligen till arbetsläger i omkring 15 år men frigavs tidigare under Chrusjtjov. Emellertid framstår denna siffra av 40 personer (23%) dömda till arbetsläger som 40 personer för mycket, om de en gång hade sökt politisk asyl i Sverige som flyktingar. De hade fått stanna kvar om inte Sovjet begärt dem utlämnade. Det är den undfallande fegheten i Sveriges hållning som upprör lika mycket idag fortfarande som den gjorde även i fallet Raoul Wallenberg, för vilket även sagde utrikesminister Östen Undén bar ansvaret, som fick förbli utrikesminister i 17 år.

Det spelar ingen roll vad balterna hade gjort i andra världskriget i först lettisk och sedan tysk militärtjänst. Det är principen som är fel i att ge efter för en supermakts och diktators krav. Detta framstår i dagens läge efter Baltikums återvunna självständighet som en bara desto större skamfläck för den dåvarande socialdemokratiska regeringen. Faktum är att Sovjet hade fel som krävde medborgare från ockuperade baltiska stater till Sovjet för bestraffning, och att Sverige hade fel som gav efter för folkrättsvidriga påtryckningar.

Vad var det då för fel på Sverige egentligen? Var det något mer än slappheten, trögheten, långsamheten och lojheten som Sverige gradvis odlat som sin självtillräcklighets skötessynder under sin nästan 200-åriga fred och som medfört en viss ovilja eller oförmåga att erkänna eller fatta det självklara och uppenbara? Var Östen Undén bara blind och naiv, eller var han ideologiskt partisk? Om han var det senare framstår han nästan som parallellfall till Carl Olof Cronstedt, som 1808 uppgav Sveaborg, Europas starkaste fästning, till ryssarna utan strid till följd av övertalning och mutor och därmed överlämnade Finland, Sveriges östra rikshälft sedan 650 år, till den ryska imperialismen. Parallellen är långsökt, men man kommer inte ifrån att de båda fallen har vissa gemensamma nämnare, främst medvetenheten om att man gör fel och orätt men gör det ändå. I Cronstedts fall var det uppenbart, då han avvisade positiva argument för att inte uppge Sveaborg, medan det i Östen Undéns fall bara kan misstänkas. Ernst Wigforss trodde uppriktigt att vad han gjorde var rätt, flera av balterna hade ju trots allt begått brott under andra världskriget, så han går fri i sin goda tro. Per-Albin Hansson däremot var mycket tvivlande men föll ändå till föga för Sovjets och Undéns linje och tog så illa vid sig av konsekvenserna att det enligt Erlander kostade honom livet.

Man måste gå till rätta med diktaturerna även i ett fredligt och oskyldigt land som Sverige och vägra kompromissa med dem. Annars blir man aldrig av med den etablerade och självlegaliserade brottslighet som de alla enbart består av.

Shakespearedebatten – del 72.

Laila Roth har varit på bettet under maj månad och kommit med uppseendeväckande bidrag i den världsomspännande Shakespearedebatten till förmån för sin kandidat Derby. Bland annat har hon debatterat med dess ledande Marlovian Peter Farey om "En midsommarnattsdröms" första uppförande. Den senare har alltid varit av den uppfattningen att midsommarmarkomedin beställdes av *the Lord Chamberlain*, Shakespeares teatersällskaps ägare, för sitt barnbarn Elisabeth Careys bröllop 19 februari 1596, medan Laila Roth hävdar att bröllopet var earlen av Derbys ett år tidigare. Som kompromiss har Laila Roth föreslagit att spelet mycket väl kan ha använts till båda bröllopen, och detta finner vi rimligt.

När Peter Farey sedan bett Laila Roth belägga har Laila Roth åberopat Stratfordianen Honigmans bok, där denne försökt påvisa den unge Shakespeares aktiviteter under namnet *Shakeshafte* i Lancashire. Laila Roth menar att Honigmann i sina försök att placera Shakespeare i Lancashire snubblat över en guldgruva av Shakespeariana då han visserligen påvisat band mellan Shakespeare och familjen Derby men därvid missat poängen att Shakespeare var Derby. Bland annat har Honigmann visat, att den tidiga dikten från kanske före 1590 "Fenix och sköldpaddan" ("*The Phoenix and Turtle*") tydligt handlar om Derbys egna närmaste släktingar där i Lancashire. Laila Roth menar, att om dock Honigmann bevisat 'Shakespeares' koppling till Lancashire har han aldrig kunnat bevisa att Stratford-Shakespeare var *William Shakeshafte* i Lancashire.

Laila Roth hävdar också att Honigmann i sin bok preciserar vissa astrologiska häntydningar i "En midsommarnattsdröm" till att gälla just den sjätte earlen av Derby och att spelets Theseus är ett direkt porträtt av honom, alltså ett självporträtt om han skrev verket. Vissa astrologiska uppgifter skulle till och med visa direkt på Derbys bröllopsdag.

Hon betonar även att earlen av Derby under sina fleråriga resor i Europa besökte exakt alla de platser som förekommer i Shakespeares verk och som han alltså hade lokal kännedom om. I detta resonemang har hon dock inte påkallat rollen Holofernes (i "Kärt besvär förgäves") troliga och nästan tydliga identiskhet med Derbys lärare och 'förklade' under hans resor.

"Will Stanley var en outsider hela sitt liv, en permanent säkerhetsrisk för regeringen genom sitt kusinskap med drottningen (ej mera avlägset än James VI:s), som inte kunde visa sig vid hovet eller i politiken utan att väcka misstankar och politiskt alarm. Han var den Katolska kandidaten till tronen, katolikerna ville ha honom dit, men han föredrog att skriva skådespel. Slutversionen av 'Hamlet' kan betraktas som hans slutgiltiga resignation från alla politiska ambitioner. Claudius kan betraktas som ett perfekt psykologiskt porträtt av kung James.... Dessutom var Will Stanley kusin med sin tids värsta landsförrädare, som bar samma namn.... Han levde större delen av sitt liv nästan som en eremit, eftersom hans familjeliv knappast var någon succé. Jag har tidigare påpekat Othellos utomordentliga raseris troliga förebild i Derbys egna erfarenheter av sin svartsjuka mot sin lättsinniga och vackra fru, earlen av Oxfords dotter, som gärna uppträdde offentligt (särskilt vid hovet) och kan ha haft ihop det med Essex. Othellos och Leontes (i "En vintersaga") svartsjuka är för fruktansvärd för att ha kunnat vara något annat än reell och alltför väl och djupt känd i verkligheten.

Vi vet inte exakt vilken adelsman Kyd och Marlowe var i tjänst hos, då ingen av dem nämner honom vid namn, men bröderna Stanleys måste framstå som de troligaste, antingen någon av dem eller båda."

Laila Roth framhåller också att earlen av Derby var Englands rikaste man som alltså hade råd att betala vad som helst för att hålla ett författarskap hemligt och även att bekosta en så dyr publikation som "*The First Folio*".

En annan intressant detalj i fallet Marlowe har framkommit genom läsningen av P.O.Enquists bok 'Legionärerna', då där beskrivs ett parallellfall till det påstådda mordet på Marlowe. När *Edvard Alksnis* fick besked om att han skulle utlämnas till Sovjet inledde han en hungerstrejk som varade i 22 dygn. "Det tjänar ändå ingenting till," sade han till slut och bröt den. I stället tog han en exakt 15 centimeter lång blyertspenna, som var väl vässad, och stack den i sin fulla längd med stor kraft rakt in i ögat. Den måste alltså ha trängt en bra bit in i hjärnan. Han gav till ett utrop av smärta och förlorade genast medvetandet, men pennan var instucken i nästan sin fulla längd, och bara en kort ända stack ut genom ögat. Detta fall är fullständigt dokumenterat.

Han dog inte. Han blev delvis förlamad, och förlorade naturligtvis ögat, men det var allt. Han slapp bli utlämnad och hamnade i stället omsider i England där han levde till hög ålder.

Den kniv som enligt uppgift stacks in i Marlowes öga och som skulle ha dödat honom trängde inte längre in än (enligt exakt uppgift) *two inches*, alltså bara fem centimeter. Experter har alltid menat att Marlowe omöjligt kan ha avlidit av det sår som enligt mordutredarens rapport blev dödsorsaken. Här är alltså ytterligare ett belägg för att Marlowe aldrig blev mördad den 30 maj 1593.

Ovanstående bevisar naturligtvis ingenting, varken att William Stanley eller Marlowe var 'Shakespeare', men understryker dock att Stratfordmannen troligen inte var det. Peter Zenner, en Marlovian som bor i Derbyshire, har ägnat en stor del av sitt liv åt att kartlägga spåren efter Marlowe i Lancashire. Den enda säkra kopplingen Stanley-Marlowe är det faktum att Ferdinando Stanley producerade de pjäser som gick under Marlowes namn. De måste alltså ha känt varandra och nära. Även kopplingen Shakespeare-Cambridge är säker, medan dock båda bröderna Stanley inte var Cambridge- utan Oxfordstudenter.

Några filmer

Den märkliga filmen "*Memento*" från 2000 av Christopher Nolan med Guy Pearce i huvudrollen som försäkringstjänsteman som tappar sitt närminne och utnyttjas av polisen till att avrätta för laglig rättvisa oätkomliga skurkar, vilket Guy kan göra utan motiv och utan att åka fast då han inte heller kan minnas det, förtjänar en längre psykologisk utläggning genom sin skrämmande aktualitet: fler och fler människor förlorar tidigare och tidigare i åren sitt närminne och blir då fullständigt utsatta för att bli hänsynslöst utnyttjade av sin omgivning, som lätt kan komma undan med vad de fått den minneshandikappade att göra. Detta är en film som alla bör se och aldrig glömma.

Den svenska serien av filmer om kommissarie Beck byggd på Sjöwall-Wahlöös romaner är bättre än sitt rykte, föraktad och förtalad för sin kvantitet men föga erkänd för sin kvalitet. Den kanske bästa i serien är "*Pojken i glaskulan*" om en autistisk pojke och hans sätt att hantera sin hänsynslösa omgivning med effektivitet trots sitt totala handikapp.

Den tyska serien om familjen Thomas Mann med den fantastiske skådespelaren Armin Müller-Stahl i huvudrollen var mest sevärd för sitt dokumentära värde och sina utomordentliga skådespelarinsatser, om dock den sanna historien som sådan är allt annat än uppbygglig. Av någon anledning har den mänskligt avskräckande Thomas Mann som författare helt fått undanskymma den betydligt mer levande och givande Stefan Zweig, som var den klart mera lysande konstnären och humanisten av dem.

Den brittiska gangsterfilmen "*Get Carter*" från 1971 med Michael Caine i huvudrollen som kallhamrad brodershämnnare lämnades ett tjockt spår av blod och

död och förödelse i Newcastle i form av likena av samtliga som hade med hans brors död att göra är på sätt och vis en suverän film i alla avseenden utom ett: den är inte uppbygglig.

Det är däremot Buster Keatons klassiska "*Kanonfotografen*" från 1928, ett formligt smyckeskrin av pärlbandssekvenser från stumfilmens sista dagar, där den kanske främste pantomimkonstnären av alla får visa upp hela sitt register utan att röra en min. Någoting mer betagande har man sällan fått se sedan ljudfilmen tog över.

Ahasverus minnen, del 50: Fouché

Ingen tyckte om Fouché. Till och med jag hade alltid undvikit honom, ty jag visste att han var den halaste av alla Fiskar, och en sådan i politiken kan bara åstadkomma kaos och önskar bara åstadkomma kaos.

Ingen hade tjänat revolutionen så hängivet, glansfullt och konsekvent som denne såphale Fouché. När man såg honom i ögonen hade han inga ögon: det var som om han alltid vände ut vitorna när man försökte skåda in i hans själ. Hans utseende var värre än Robespierres: Robespierre såg ut som en giftödlå, men Fouché var en utmärkt giftig padda. Och ändå var dessa den franska revolutionens två starkaste realisatorer dess två främsta idealister. Alla andra revolutionärer, och även Napoleon, gjorde sig förr eller senare skyldiga till feghet, men icke Fouché och Robespierre. Och dessa två blev kanske också just därför detta för evigt fascinerande hyperromantiska tidsskedes två mest tragiska martyrer.

Eftervärlden har aldrig begripit sig på dem. Fouché var till en början en fulländad djupt religiös asket vars olycka var att han aldrig blev prästvigd. Hade han blivit prästvigd hade revolutionen aldrig lett till kungamord och skräckvälde. Det är jag övertygad om. Och Robespierre var den idealiske advokaten, som hellre ville dö än döma någon till döden, som ville avskaffa dödsstraff, den mest omutlige och moraliske av alla samtidens jurister, och dessutom en adelsman, om än icke lika ädel som en Talleyrand, den mest omoraliske och opålitlige av dem alla men den skickligaste.

Dessa två blev den franska revolutionens yttersta motsatser och rivaler, och så som händelserna utvecklade sig med våld och blod *en masse* blev de dödsfiender. Men Robespierre förstod inte Fouché, medan Fouché kände Robespierre. Endast därför föll Robespierre: han visste inte hur han skulle besegra Fouché, just för att han var så osäker på honom som han var fruktade han honom så gränslöst, rent instinktivt riktade sig alla hans politiska angrepp till slut enbart mot honom, han uppbyggade en hel arsenal av vapen, men just för att han inte kände till Fouchés sårbara punkt föll han i sin egen fälla, fastnade han i sina egna för Fouché utlagda björnsaxar och gick han under i sitt eget förskräckliga nit att uppbyggda döden mot den revolutionen hotande skuggan, som han trodde inkarnerad med Fouché men som i själva verket var ett mycket subtilare väsen: Fouché var lika oskyldig som Robespierre själv, men Robespierre var den förste som angrep oskulden och föll på det misstaget.

Alla skulle med åren anklaga och angripa Fouché som alla kontrarevolutionära konspirationers och förräderiers anstiftare. Robespierre var blott den första. Barras, Napoleon, Talleyrand, Carnot, Louis XVIII, alla skulle med åren beskylla Fouché för allt ont som förekom i samtidens historia, och på något sätt så var denne Fouché, denne tyste bleke mystiske människospion och -manipulator mer än någon av de andra en levande inkarnation av revolutionens innersta väsen. I alla dess olika skiften var han alltid den främste i ledet åt vilket håll revolutionsvinden än blåste, och den bytte ofta både styrka och riktning totalt. Han var den som tvekade minst när det var aktuellt att ändra ståndpunkt. Ingen var så nitisk och konsekvent i att genomdriva revolutionens kommunistiska ideal i praktiken som han, och endast han gjorde det utan våld; när

skräckväldet skördade sina flesta offer fanns det ingen blodigare bödel i Frankrike än han, när reaktionen kom efter Robespierres fall var han den förste att börja arbeta aktivt för Ludvig XVIII:s återkomst, och det som han arbetade aktivt med ledde alltid till resultat; och när Napoleon gjorde sin Brumairekupp var hans främste tjänare Fouché, som också var den förste att börja motarbeta honom efter hans kejsarliga kröning.

Förhållandet mellan Napoleon och Fouché var om möjligt ännu intressantare än förhållandet mellan Robespierre och Fouché. Napoleon och Fouché älskade varandra som gudar älska varandra: det rådde en fullkomlig ömsesidig beundran dem emellan, till en början. Efter kejsardömet tillkomst, det spanska fiaskot, Napoleons årligen tilltagande krigsvanvett och hans allt omänskligare misstänksamhet blev relationen mindre broderlig och förtrolig, Napoleon slutade lita på Fouché, vilket han aldrig skulle ha gjort, och Fouché började gå sina egna vägar och hjälpa Napoleon mera på sitt eget sätt än på det sätt Napoleon önskade.

Ingenting kunde rädda Napoleon och Frankrike efter att han gjort sig till kejsare, men jag ansåg det ändå värt att försöka, för den franska republikens nya idéer betydde oerhört mycket för världen. Jag liksom de flesta ansåg att den drastiskt inledda demokratiserings- och humaniseringsprocessen av Europa var värd allt stöd. Och jag visste, att om det var någon som kunde rädda Napoleon från att överge realpolitiken för hybris, så var det Fouché. Därför gick jag till honom, fastän det var mig obehagligt.

Han tog genast andan ur mig. "Jaså, där är ni äntligen," sade han. "Jag har väntat på er. Ni har uppsökt kejsaren förut men inte mig. Jag känner mig hedrad av ert besök. Vad kan jag göra för er?"

"Ni kan rädda Frankrike," slank det ur mig.

"Kan jag det? Hur?"

"Genom att rädda dess kejsare."

"Hur kan jag rädda en som inte kan rädda sig själv?"

"Slut fred med England."

"Sluta fred med England? Det är omöjligt."

"Det är inte omöjligt, och det vet ni."

"Kejsaren skulle aldrig tillåta det."

"Han skulle aldrig våga bryta freden om den var ett faktum."

"Ni ber mig gå bakom ryggen på världens farligaste man."

"Jag vet att ni gärna gör det, och ni måste göra det, om ni vill rädda Frankrike."

"Tror ni jag bryr mig om Frankrike?"

"Ni bryr er mera om revolutionens ideal än Napoleon."

"Det är riktigt, och därför fruktar kejsaren mig. Han tycker jag är farlig."

"Ni är enbart farlig för att ni fortfarande besitter revolutionens ideal."

"Allt vad revolutionen har genomfört och frambragt hittills har enbart varit dödliga hugg mot mitt religiösa ideal. Jag fruktar att mitt öde är att jag så länge jag lever skall få möta nya sådana hugg ända tills jag en dag tvingas fullkomligt förråda både den och mig själv. Allting i mitt liv pekar mot att den dagen måste komma förr eller senare. Ingen har jag tjänat trognare än Napoleon, och ingen har så förrått revolutionen som han."

"Ni tycks veta mera om er själv än vad jag gör."

"Borde ni veta mer om mig än jag?"

"Det är mitt yrke."

"Det är även mitt yrke att veta mer om andra än vad de vet att någon vet om dem."

"Vad vet ni då om mig?"

Han log mycket finurligt så att det knappast syntes.

"Det samma som Cagliostro visste."

"Då vet ni en hel del."

"Vad jag vet exakt får ni aldrig veta, men jag vet att kejsaren har stått i kontakt med er. Han har berättat för mig om er några gånger, under konsulatets lyckligare dagar, då han ännu litade på mig. Om han ändå litade på mig! Det ensamt, försäkrar jag er, skulle kunna rädda Frankrike och ge det fred. Jag är en skickligare diplomat än han, och det vägrar han att acceptera, och därför går vår diplomati åt skogen! Vi hade haft fred med England för länge sedan om inte han vägrat låta mig få fritt spelrum. Det är hans enda svaghet: han fattar inte att han bara är mänska och att han inte är bättre än andra människor. Snille i all ära, men även ett snille är endast en mänska, vilka drömmar han än har.

Jag kan endast få fred med England om jag förhandlar bakom kejsarens rygg. Men med er uppmuntran skall jag våga försöket. Jag vet lika väl som ni att endast det kan rädda friheten åt Frankrike, freden åt Europa och Napoleon åt mänskligheten."

Han försökte och misslyckades. Freden höll precis på att gå i lås när Napoleon av en slump upptäckte de hemliga förhandlingarna och fick ett vredes- eller vansinnesutbrott som varade livet ut och som kostade Fouché hans ministerämbete som chef för Abwehr. Och det var den viktigaste, trognaste och förnuftigaste tjänaren Frankrike hade.

Napoleons vansinnesutbrott som varade livet ut kom till uttryck i det krig mot hela världen som blev Napoleons enda politiska aktivitet i fortsättningen.

(forts. i nästa nummer)

Den besynnerliga bombresan, del 13: Katastrofen.

Avskedet från Athen bjöd på utomordentlig tristess. Det är bara att konstatera, att man börjar bli för gammal för att orka med resor som mest domineras av stök. Vädret blev på nytt det sämsta tänkbara – det regnade lika tröstlöst grått och generöst som i Sofia och Konstantinopel. Det vandrarhem jag råkat ut för, "*San Remo*", billigt och vänligt men helt ockuperat av illegala invandrare från Palestina, Tunisien och Marocko, trevliga och snälla människor som man fick nöjet att umgås med mest på franska, i andra hand italienska, i tredje hand tyska och först i fjärde hand engelska, dock hopplöst märkta av sin märkliga situation av ständigt cirkulerande Limbo – deras lott var att acceptera vilket land som för närvarande var nådigt nog att låta dem existera inom sina gränser utan pass, utan att kunna arbeta och utan att ens ha någon chans att någonsin kunna finna någon stabilitet, den nya tidens fredlösa, flyktingar utan namn, utan land och utan framtid. Den främste av dem, en tunisier, bad mig enkannerligen om ursäkt för deras tillstånd och för att deras hopplösa belägenhet besjälade hela det nerslitna huset. De levde där, umgicks där, kokade sin mat där på rummet, rökte och höll i gång oavbrutet, som för att i umgänge söka någon flykt och kompensation från sin tröstlösa situation. De hade inget roligt liv och hade inget sådant att se fram emot heller.

Bittert saknade jag Elias hemtrevliga vandrarhem, där jag faktiskt under åren vant mig vid att ha ett hem och känna mig trygg och alltid vara välkommen utan stök. Vem visste när hans "*Annabel*" skulle öppna igen?

Men den värsta chocken var att mitt favoritmatställe sedan tre år, "*Epirus*" i Monastirakis, skulle stänga. Efter olympiaden skulle byggnaderna där rivas upp för reparation under deras husgrunder, och "*Epirus*" såg ingen möjlighet att kunna öppna någon annanstans eller fortsätta under andra former. Det var ett bittert avsked, ömsesidigt både för mig och för min favoritkypare, som lärt känna mig och serverat mig troget och väl under många innerliga och kära år.

Ösregnet förföljde mig hela vägen till Patras, där jag missade båten. Tåget var 35 minuter försenat och missade båten med fem minuter. Det var bara att sitta där i regnet i Patras och vänta till kvällen på nästa båt fem och en halv timmar senare.

Det visade sig vara samma fartyg som jag åkt ner med, "*Superfast VI*", där däcksplatspassagerarna anvisades till salongen ovanför nattklubben, som spelade öronbedövande dunka-dunk-musik hela natten. Det fanns många ungdomar ombord, mest flickor från Frankrike, som uppenbarligen tyckte det var roligt att hoppa och sprattla till detta hektiska krigsovåsen, som fullkomligt omöjliggjorde all muntlig kommunikation. Man fattar inte hur människor kan delta i detta vansinne.

Emellertid kan sådant lyckligtvis inte hålla på hur länge som helst, och till slut tystnade båten, och man sov gott trots allt.

Vid elvatiden på morgonen mitt ute på Adriatiska havet inträffade underverket. Det var som om en ridå hade gått upp. Plötsligt försvann alla de gråa molnen och den kalla nordanvinden, och våren gjorde äntligen sin entré. Man blev tvungen att genast klä av sig. Det var nästan ofattbart efter allt vad man gått igenom. Fler och fler ombord märkte också att solen kommit fram, och snart var hela soldäcket späckat med båtturister som satt och klädde av sig och frossade i solglädjen, framför allt alla de unga franska flickorna, som av någon anledning flockades mest omkring mig utan att jag bad om det.

Färjan nådde punktligt Ancona klockan två, och jag skyndade mig genast till järnvägsstationen. Det gällde ju nu att komma till Biella före kvällen. Jag hade tur. Ett vanligt tåg avgick fem minuter efter min ankomst, så jag hade ingen möjlighet att hinna ringa mina vänner i Pollone och förvarna dem. Jag hade dock mailat dem att färjan skulle nå Ancona klockan två.

Min tur tycks hålla i sig. Konduktören meddelade, att jag skulle hinna med det sista tåget till Biella, som skulle nå fram 22.05. Sedan fanns det ingen återvändo därifrån förrän fem på morgonen.

I Milano kunde jag ringa dem och berätta på telefonsvararen när jag skulle vara framme. Ännu ett tågbyte måste jag göra i Santhiá, och när klockan närmade sig 10 utan att Santhiá ernåddes började jag spanna mig. Men det var ingen panik. Santhiá nåddes i tid, det sista tågbytet ägde rum, och jag kom punktligt fram till Biella.

Men ingen var på stationen och mötte mig. Det var bara att ge sig till tåls och ta in på baren så länge, där jag åtminstone kunde förgylla tiden med en cappuccino. Jag försökte ringa mina vänner på nytt. Bara telefonsvararen. Jag väntade.

Jag övervägde att på egen hand vandra iväg till Pollone, men det var mörkt och långt dit, och om de kom och sökte mig på stationen kunde de missa mig. Jag hade ingen annan att vända mig till.

Tiden gick. Klockan blev 23. Baren måste stänga. En sista gång försökte jag ringa. Samma evinnerliga telefonsvarare. Gradvis måste jag konfrontera möjligheten att de kunde vara bortresta. Men de hade inte sagt någonting om det, Lorella hade inte svarat på mina mail, och jag hade ringt till deras telefonsvarare redan för två veckor sedan från Verona. Någonting kunde ha hänt.

Jag försökte ringa sista gången halv ett. Temperaturen sjönk, stationen var låst, alla hade gått hem, och där fanns inte ens en bänk att sitta på, och jag måste tillbringa natten utomhus. Till råga på allt började det regna, samma regn som förföljt mig i Sofia, Konstantinopel och Athen. Tydligen blev man aldrig av med det.

Jag hittade tre öppna ställen i staden. En var en restaurang som dock hade stängt fastän den interna festen fortsatte. De två andra var disconattklubbar med förödande dunka-dunk-musik, som man inte ens kunde gå i närheten av. Den första stängde snart. När den andra tystnade vid tretiden gick jag dit för att åtminstone få värma mig men blev genast utkörd, då stället måste städas och stängas.

Det enda jag hittade som lindring var en bänk utanför en stängd restaurang med markis, så att jag åtminstone hade skydd för regnet och lä för vinden. Nattemperaturen blev 10 grader. Att sova var omöjligt, då man ju hela tiden måste gå upp och slå åkarbrasor för att hålla värmen. Det blev den förfärligaste natt jag någonsin haft på någon av mina resor.

(I nästa nummer: *Värre problem.*)

Dröjsmålsresan, del 3: Gamla vänner.

Den förste person jag stötte samman med i Athen var inte vem som helst. Han susade förbi mig på sin moped men kände tydligen igen mig bakifrån men hade tydligen inte tid att stanna. Det var Elias, min gamle värd på "*Annabel*", som nu låg nere för renovering på obestämd tid, med vilken jag haft många intressanta diskussioner och samtal, vilka jag nu skulle sakna mycket.

Mitt vandrарhem från senaste år "*San Remo*" fanns kvar och verkade levande och oberört av uppståndelsen kring olympiaden senaste år. Däremot var mitt stamställe sedan urminnes tider, "*Epirus*" borta och ersatt av en förskräcklig butik för psykedeliskt mode. Det var hur sorgligt som helst. Jag betraktade ruinerna tillsammans med doktor Sandy som inte var belåten.

Han var inte på sitt sämsta humör men inte heller på sitt bästa. Han upplevde sitt åldrande som en svår prövning som han fann det svårare och svårare att förlika sig med. "Jag börjar tröttna på min gamla kropp och på hela livet," förkunnade han.

Emellertid kom han småningom i bättre form över en flaska Retsina på min rekommenderade restaurang Tripolis. Där började han utgjuta sig över det allmänna förfallet i Grekland och den fortskridande försämringen i hela Europa.

"Europa har gått på en nit som mest av allt har drabbat medelhavsländerna. Europa lurades att gå med i den monetära unionen med falska löften om att allt skulle bli billigare, varpå priserna efter valutareformen steg med nästan 100 procent i Grekland, Italien, Spanien och Portugal. Det var Frankrike och Tyskland som till varje pris skulle anpassa hela Europa efter sig själva. Det var ett nytt Napoleonskt kontinentalsystem eller, som vissa menar, ett nytt tredje rike omfattande hela Europa utom England, som utslöts genom en kupp av Giulio Andreotti. Han var huvudarkitekten bakom den monetära unionen och tog initiativet till uteslutandet av England när detta kom med invändningar. Det var en kupp, en siciliansk maffiakupp och ingenting annat.

Sedan dess har livet drastiskt försämrats här i Grekland. Du ser hur alla gamla anrika restauranger har försvunnit, och i stället finner du bara svindyra kaféer. Du ser hur alla gamla anrika vandrарhem har lagts ner och bommat igen och upplösts, så att en ung fattig reseentusiast i Grekland idag har ingenstans att ta vägen och finner sig ruinerad efter två dagar i Athen. Ännu för tio år sedan möttes främlingar av vänlighet och hjälpsamhet överallt, men nu väcker de bara irritation och hänvisas hänsynslöst till en annan instans på en okänd adress någonstans som är omöjlig att hitta utan övermänskliga ansträngningar. Grekland fuskade sig med i den monetära unionen, och resultatet blev katastrofalt, i synnerhet socialt. Du har väl sett alla dessa tiggare som ligger prostrerade på gatan med kryckorna bredvid sig, de ensamstående trasiga mödrarna med sina spädbarn, alla de utländska uteliggarna på natten från Albanien, Turkiet och Orienten, alla de tillbommade, förfallna och övergivna husen mellan Omonia och Karaiskakis, och så vidare. Man bara låter det bli värre i hopp om att EU skall betala åtgärdandet av problemen så småningom. Men EU är en illusion lika falsk som muslimernas om paradiset efter döden som martyr då man tror man skall få undfägnas för evigt av ljuva *houris* bara för att man gjort sig till självbombare. "EU betalar med tiden. Vi behöver inte bry oss om eller göra något åt saken." Hela EU-

fiaskot var bara ett sopande av alla problem under mattan. Se på Tyskland. Det betalade för Östtysklands återlösning men har efter den monetära unionen inte längre råd att stå för Östtysklands vidare kostnader. Genom att varje enskild nationalitet i Europa berövades sin självkänsla genom uppgåendet i en högre statsenhet försvann plötsligt väldigt mycket av den nationella stoltheten och det nationella initiativet hos var och en stat. "Vi har gett våra pengar åt EU, alltså får EU försörja oss." Man har investerat EU med det högsta ansvaret för alla medborgare i Europa medan EU-parlamentarikerna mest gjort sig kända för skandaler, förskingringar, slöserier och höjandet av sina egna löner. Politikerna blir inte bättre för att de går in i EU. Det dummaste man kan göra, och det är nästan det som hela EU har gjort från början, är att blunda för verkligheten och koncentrera sig på russen i kakan i stället för att ta helheten i beaktande. Man kan inte välja bara en del av verkligheten för att bortse från en annan. Fattigdom, utslagning, missbruk, förfall, sjukdom och död är lika mycket en del av livet som allt vackert och gott, rikedom och nöjen, flärd och fåfänga. Men de styrande politikerna av världen har alltid föredragit det senare, varit partiska för det och försökt förtränga det förra, och det hämnar sig alltid. Mest därför har nästan alla politiker alltid varit värdelösa.

Jag saknar det gamla Grekland, det varma mänskliga Grekland, som alltmer drunknar och kommer bort i den affärsinriktade egoistvärldens stressjuka, som tenderar att bortrationalisera all mänsklighet för främjandet av accelererad miljöförstöring och kapitalistisk hets. Vi humanister blir allt färre och möter ständigt allt hårdare motstånd i form av blindhet, ignorans och överkörningar. För oss blir det ständigt allt svårare att leva medan världen inte fattar att genom att rationalisera bort livets väsentligheter den också bara hela tiden gör det svårare för alla att överleva. Livets väsentligheter kan summeras i begreppen kunskap, godhet och empati. Om dessa tre begrepp omöjliggörs eller motarbetas blir hela resten av mänskligheten fullständigt värdelös."

Han drack upp det sista av flaskan och tackade därmed för vinet. Det hade i någon mån återställt honom, och han kunde fortsätta lite till.

(forts. i nästa nummer)

Regnflykten, del 10: Krisen fortsätter.

Klockan 4 vaknade jag och begav mig iväg till bussen. Jag fick en fin fönsterplats, och snart samlade sig passagerarna, inalles 15 stycken utlänningar, som alltså utgjorde en majoritet, medan de lokala resenärerna blev försvinnande små och få. Jag fann till min glädje att två av passagerarna var ett italienskt par, och vi blev genast goda vänner. Vidare var det en grupp på fyra fransmän, ett engelskt par och resten israeler. Vi skulle alla till Kaza eller Tabo. Bussen satte punktligt i gång klockan 5.

Det regnade inte, tvärtom öppnade sig blåa skyar, och allt såg ut att gå bra. Snart började vi dock köra om stående truckkonvojer. Halvvägs upp mot Rothang La var det tvärstopp. Mötande trafik meddelade att det inte var någon idé. Vägen var blockerad. Bussen stannade, och chauffören jämte konduktören försvann.

Snart försvann även alla de lokala resenärerna. De valde att gå till fots över passet eller återvända till fots till Manali. Chauffören och konduktören återkom. De ville vänta och se om det fanns någon möjlighet alls att komma vidare. De försvann igen. Tiden gick. Det var en klar och vacker morgon, och det var ljuvligt att åter andas högländsluft och vara på väg uppåt. Men det var hopplöst. En bro hade rasat. Ingen kunde passera. Vår buss måste till slut retirera och återvända till Manali. Vi var tillbaka klockan 11.

Ingen fick tillbaka några pengar för sin bussbiljett. I stället skulle vi få använda samma biljett följande dag. Jag återvände till hotell Grönland och tog den här gången med mig mina nya italienska vänner från Milano, som ville bo närmare busstationen än var de bott hittills utanför staden. Mitt gamla fina rum var upptaget, så jag fick ett mindre och trängre i stället utan utsikt, där brusfätöljen aldrig stängde av sig, men Silvia och Sergio, mina vänner, blev helt nöjda med sitt rum.

Hur länge skulle vi få vänta tills Rothangpasset öppnades? Vi spekulerade mycket i detta. Det var en viktig väg i synnerhet för militären, varför de var hårt motiverade till att snarast möjligt sätta den i skick. Vi trodde nog vi skulle komma iväg i morgon. Vi hade lunch tillsammans på ett Punjab-ställe, där menyn bjöd på italienska praktfullheter som "*Spaghetti Bologanise*" och "*Spaghetti Napoleon*", inom parentes "*(Neapolitiaine)*", alltså "*napolitano*", samt glass "*casssta*". De hade också faktiskt stekt glass ("*fried ice-cream*"), vad nu det kunde vara för något.

På eftermiddagen stötte jag plötsligt ihop med Véronique. Hon hade på egen hand organiserat en egen trekkingtur på tio dagar till Pindalen och Tabo. Duktig flicka! Hon skulle bara invänta bättre väder och så ge sig iväg.

Jag kom över en tidning, som berättade om översvämningskatastrofen i Dharamsala. Det skulle fortsätta regna till och från de närmaste fyra dagarna i Himachal, och det skulle även bli åska och ännu högre flöden.

Jag fick även veta mer om Rothang. Tre människor hade omkommit när de kört ner i ravinen med den kollapsade bron. Vägen hade brutits sönder på ett flertal ställen. Ingen buss skulle gå i morgon, kanske inte på 3-4 dagar. När jag på kvällen frågade turistcentret till råds hette det 4-5 dagar.

Läget kunde knappast bli dystrare. Dessutom hade jag ådragit mig en förkylning, som nu bröt ut med smärtsam torrhosta. Antagligen hade jag förkyllt mig redan i lervadet i Chitkul, jag hade haft känningar sedan dess, men nu först bröt det ut. Man kunde åtminstone sova ut följande morgon.

Och inte bara sova ut utan även äta sig mätt hela dagen, ty det fanns just ingenting annat att göra, då det bara regnade hela tiden. Fler och fler greps av desperation och ville göra vad som helst för att komma bort från Manali, till och med att trekka upp för bergen och ner på andra sidan (tre dagar) eller ta bussen till det ännu hårdare regndrabbade Dharamsala, där åtskilliga byar var helt isolerade från varandra. En glad amerikan från Vermont, David, skrotade sina planer på Ladakh för att regna in i Dharamsala i stället, men två danskar, de första skandinaver jag hittills mött på min resa, tänkte liksom vi satsa på Rothang till fots för att sedan ta sig vidare hela vägen till Leh. Då Rothangpasset tidigast skulle öppnas för trafik om fyra dagar hade Sergio, Silvia och jag beslutat ta lokalbussen upp till Koti och därifrån vandra över den havererade vägbiten upp till Marhi strax före passet, där det enligt hörsägen skulle finnas jeepar tillgängliga. De danska pojarna skulle dock starta senare och ta det lugnare då de bara tänkte sig till Keylong under dagen, medan vi ju hoppades i bästa fall nå Kaza. Vi tänkte starta klockan 04.30.

Vi firade vår förhoppningsvis sista kväll i Manali med en präktig italiensk middag med tre rätter för 259 rupier, varav 54 var mina. Vi behövde ju ladda upp inför morgondagen, då passerandet av Rothangpasset, "*Likpasset*", på 4000 meter minsann skulle kräva alla krafter vi kunde mobilisera.

I nästa nummer: *Kvalet och valet.*

Länstolsresan, del 17: Dramatisk vändning i Darjeeling.

Resan tillbaka till Darjeeling blev alldeles förfärlig. Man fastnade i Geyzing igen – enligt Sikkimsystemet kör ingen jeep förrän den är full. Vi fick alltså vänta i två timmar, och det var nästan så att man övervägde att vandra tillbaka till Pelling igen. Men jeepen fylldes, och man kom iväg.

Ännu länge på vägen kunde man fortfarande se Pemayangtse och Tashiding, det senare ända förbi Legship. I Jorethang blev däremot väntan ännu värre än i Geyzing. Två timmar igen men under gassande solsken (tusen meter längre ner) och trots fylld jeep. Under väntan måste vi plötsligt byta jeep, varvid allt takbagage måste lastas om. Dåliga omen. Åtta hade fyllt jeepen, men ändå proppades den full med tretton personer. Mera obekvämt kunde det inte bli. Äntligen var man tillbaka i den klassiska länstolsresan.

Men det var inte det värsta. Med denna överbelastning kokade kylaren oavbrutet under stigningen upp. Det säger sig självt, att en stigning på tusen meter för en omöjlig väg som nästan bara bestod av gropar med ettans växel hela tiden måste bli för mycket för vilken jeep som helst. Stoppen kom allt tätare, och kylaren kokade allt vildare. Det hela urartade till en kapploppning med tiden: skulle jeepen alls orka fram innan den kollapsade helt? Och där satt vi som sillar i upprätt ställning och kunde ingenting göra.

Samtidigt reste sig det vackraste tänkbara landskap omkring en. Ännu kunde man se Kanjenjunga och de yttersta klostren ovanför Legship. Detta är den vackraste väg som finns i Darjeelings omgivning, om dock alla dess vägar är slående vackra med sina breda floder i bråddjupa dalar omgivna av djungelgrönska och teplantager. Dock har Darjeeling problem med sitt te nu för tiden. De tebuskar som engelsmännen planterade för 60 år sedan börjar nu bli gamla och dö, varför de måste ersättas med nya tebuskar, men det tar årtal innan en tebuske blir mogen.

Vid det sista stoppet fick jag nog och steg av. Det var några kilometer kvar till staden, men det struntade jag i, och jeepen kom aldrig i fatt mig.

Solen strålade i Darjeeling som visade sitt allra vackraste ansikte. Alla människor var lyckliga, ty regnperioden hade varat i fem månader. Först nu tog den slut lagom till karnevalfinalen. På mitt gamla hotell Shamrock hade alla gäster flytt ut på trekkingturer i solen, och jag blev enda gästen. Klockan var halv fem efter en 8 1/2 timmars resa i sardinburkslänstol utan lunch, så jag var hungrig. Givetvis gick jag genast till *Orient* i *Old Darjeelings* hjärta och hade mig en kryddstark omgång med te. Genast var man som hemma igen med alla såren läkta.

Emellertid uppstod genast nya sår. Allt var i upplösningstillstånd på Shamrock, elektriciteten var död, och jag fick inte ens te. De skulle ha talat om det genast, men i stället lät de mig flytta in i mitt gamla rum och få reda på saken när det var för sent att flytta ut på kvällen. Jag tröstades med ett reservrum där elektriciteten fungerade: det kallaste rummet i Shamrock, som mina kanadensare råkat ut för '98 och genast flyttat bort från. Temperaturen var tolv från början och var i sjunkande. Täckena var utan överdrag och hade kanske samlat damm och ohyra i årtal. Jag tröstades med att priset ändå bara var 100 rupier. Det var bara att försöka stå ut en natt och sedan lämna Shamrock för evigt.

Det var inte det enda molnet på min himmel. Även vädret hotade bli sämre igen, och Kanjenjunga drog sig undan i sina molnslöjor. Jag beslöt att flytta till *Tower View*, där värden så vänligt tagit hand om mig '97 när jag förlorade alla mina pengar i Sikkim, och när jag kom dit kände vi genast igen varandra. Krishna, som han heter, hade flera lediga rum, och jag fann en idealisk säng i dormitoriet mitt emot varmvattensduschen för 50 rupier. Bättre kunde det inte bli.

Men det viktigaste med omflyttningen var vad Krishna hade att berätta om Nepal. Han hade ingen direkt erfarenhet själv av att ha rest där nyligen, men han umgås ju

med turister dagligen och får vet alla incidenter och olycksfall. En annan lokal man med kännedom om förhållandena bekräftade uppgifterna. Man kan få en hur dramatisk resa som helst om man sticker näsan i Nepal. Vad som helst är möjligt. Det är extremt nyckfullt, och man kan inte lita på något.

Tyvär är skräckhistorierna om att det kan ta 36 timmar till Kathmandu sanna. Man kan faktiskt bli sittande två nätter i bussen i stället för en, och det kan hända mitt ute i ödemarken där man inte har någon chans att få mat eller dryck. Resan kan bli mycket fördröjd, och från 18.00 till 6.00 är Nepal stängt, ingenting fungerar, och ingen släpps förbi. Hinner man inte fram till Kathmandu före klockan 18 blir man sittande i bussen hela natten utan mat och utan att komma ur fläcken. För att undvika detta problem är det många som reser runt till Gorakhpur och tar sig in den vägen – då blir det kortare inne i Nepal till Kathmandu.

Dessa dröjsmål, som kan försena en bussresa 12 timmar, är den största risken, men det finns även andra. I stället för av poliser kan bussen hejdas av banditer, som tar alla passagerarnas värdesaker och kontanter: en mycket lönsam affär för dem, och fler och fler maoister och banditer går in för detta, då de ju saknar andra inkomster. Även polisspärrens kan vara olustiga, då man kan tvingas ut ur bussen med allt sitt bagage och bära det förbi spärren några kilometer mitt i natten om och om igen. Om man då bara kan tillbringa några dagar, säg en vecka i Nepal, är risken att fler dagar går åt till ett mardrömsaktigt resande än till själva vistelsen.

Johannes fick alltså rätt. Riskerna var definitiva, och med mina 52 år var jag för gammal för att längre kunna ta sådana risker med någon entusiasm. De sju timmarnas väntan på tåget till Barauni hade varit en förvarning av vad som kunde vänta i större skala i Nepal, och inte ens de sju roliga timmarna hade jag någon lust att utsätta mig för.

Detta gav mig väldigt mycket tid och pengar över, som jag kunde använda i en plötsligt nyvunnen frihet. Jag kunde till och med återvända till Sikkim på några dagar – eller återvända tidigare hem. Samtidigt fyllde dock det eventuella övergivandet av Nepal mig med ruelle. Shekhar hade hälsat mig välkommen till Kathmandu, och även Dave Douglas, konstnären, hade sitt nya hus där. Även Anna Purna kallade på mig, men jag fann förnuftets högre domslut nödvändigt att rätta mig efter. Nepal fick vänta till nästa gång – och det blir alltid en nästa gång.

(forts. i nästa nummer.)

Kinas politiska zombiesystem

Enligt haitisk mytologi är zombier halvt återuppväckta från döden och slavar under de läkare som håller dem vid liv fast de borde vara döda. Kan det vara så att Kina använt sig av Haitis recept?

Från Burma till Nepal och Zimbabwe upprätthåller Kina döende diktaturer genom att stödja dem ekonomiskt och diplomatiskt invagga dem i säkerhet. Beijing ger dem precis så mycket hjälp att de kan klara sig förbi sanktioner och inrikes revolter medan Kinas kommunistparti tar över kontrollen av dem.

Det är inte av ideologiska skäl som Beijings så kallat kommunistiska häxdoktorer upprätthåller dessa misslyckade stater – tvärtom. Nepal är en absolut monarki, Burma är en militärdiktatur, och Zimbabwe regeras av en en gång demokratisk ledare som urartat. I utbyte för sin konstgjorda andning av dessa halvdöda regimer kräver Kinas kommunistparti lydnad – och får det, till stöd för sin nationalistiska politik att skapa strategiskt utrymme kring Kina, isolera Taiwan, försäkra sig om angelägna råvaror och få sig garanterade marknader för kinesiska produkter.

Dessa zombieländers gradvisa förslavning under Kina visar sig tydligast i dess senaste förvärv Nepal, som kämpar sig genom ett blodigt inbördeskrig mot maoistiska rebeller. Maoisterna har lyckats skaffa sig kontroll över en stor del av landet och kan vid tillfälle isolera Kathmandu. Kung Gyanendras reaktion efter den misslyckade motoffensiven var att upplösa regeringen och ta all makten själv. Sedan beordrade han Nepals säkerhetsstyrkor att kväsa all opposition. Följaktligen fördömdes konungens aktioner av Indien, USA och Storbritannien som avbröt allt militärt stöd till Nepal. I stället uppträdde Kina med sin zombie-terapi genom att acceptera diktaturen och erbjuda säkerhetsk hjälp.

Kinas utrikesminister Li Zaoxing besökte Kathmandu och förklarade att kungens absolutism var "en intern fråga för Nepal". Den 22-24 april besökte kung Gyanendra Kina för en ekonomisk konferens, den första resa utomlands han har gjort sedan han gjorde sig enväldig.

I utbyte för Kinas diplomatiska stöd vände sig Nepal mot sina försvarslösa tibetanska flyktingar. Kinas ambassadör förklarade att "Nepal är mycket viktigt för Tibets stabilitet och välbefinnande". Kung Gyanendra svarade utrikesministern att "Nepal till fullo stödjer Kinas enhetspolitik och aldrig kommer att tillåta antikinesisk aktivitet på nepalesiskt territorium". Följaktligen stängde kung Gyanendra Tibets exilregerings kontor som hade fungerat sedan 1960 och inledde en pogrom mot tibetanska flyktingar som inkluderade återsändning av dem till Kina.

Vidare håller Kina också på att förslava Nepals ekonomi. Kina är en av Nepals fem främsta donatorer, men Kinas hjälp går mest till att främja kinesiska affärsintressen, exploatera nepalesiska naturrikedomar och slå ut nepalesernas egna intressen. Nepal hade eftersträvat mer likställighet för att uppväga det enorma handelsunderskottet mot Kina, men sedan Gyanendra tog över regeringen har alla av Kina utlovade materiella fördelar uteblivit.

Zimbabwes sjunkande ner till zombiestatus är inte mindre märkvärdigt än Gyanendras "nära-döden"-upplevelse. Zimbabwe är rikt på naturresurser men lider av en svår ekonomisk kris med en inflation på 400% och en arbetslöshet på 70%. Under de senaste åtta åren har Zimbabwes inkomst per invånare sjunkit från \$682 år 1998 till \$521 år 2002. President Robert Mugabe missbrukade sin maktställning till att undertrycka oppositionspartier och behålla makten med våld. Hans regeringsparti vann en överväldigande seger i mars 2005 enligt samma fuskmetoder som diktatorer som Mussolini och Saddam Hussein tillgrep för att synas vara demokratiskt valda utan att vara det.

Medan EU och USA vidtog sanktioner mot Zimbabwe levererade Kina militär utrustning motsvarande 240 miljoner dollar inklusive tusentals AK-47 automatgevär, folkupprorsbekämpningsmedel och rörliga vattenkanoner. Mugabes säkerhetsstyrkor använde dessa medel till att krossa oppositionspartiernas sammankomster och demonstrationer. Beijing bestod även Harare med medel att störa icke önskvärda radiosändningar för att omintetgöra prodemokratiska sändningar under den senaste "val"-kampanjen.

I utbyte för Kinas militära försändelser lovade president Mugabe Kina landegendom och mineralrikedomar. November 2004 besökte Wu Bangguo, ordföranden för Kinas Nationella Folkkongress' stående kommitté, Zimbabwe och skrev under sex ekonomiska avtal. Emmerson Mnangagwa, Zimbabwes nationalförsamlings talman, sade att nationalförsamlingen skulle stifta lagar som försäkrade Kina om att högsta prioritet skulle förlänas de kinesiska intressena.

Fast det inte finns någon tibetansk minoritet att förfölja i Zimbabwe gör Mugabe sitt bästa för att behaga sin nye mästare genom att hjälpa till med att isolera Taiwan. Mars 2005 sade Zimbabwes utrikesministerium att Zimbabwe till fullo stödjer Kinas anti-

secessionslagar, vilka föreskriver militärt våld om Taiwan skulle insistera på sin självständighet.

Burma och Nordkorea har varit zombiestater så länge att de väl numera är reducerade till permanenta grönsaker, men att dessa regimer i det oändliga fortsatt överleva sig själva fast de borde ha fallit för länge sedan demonstrerar tydligt hur effektiv Kinas politik är. Burma har lidit under permanenta internationella sanktioner ända sedan 1988, men det finns inga tecken på att juntan där håller på att kollapsa. Nordkoreas ekonomi strandade permanent under 1990-talet, varvid 1,5 miljoner människor svalt ihjäl, men Kim Jong Il håller ända fast vid makten och lär upp sin son till att efterträda honom.

Tvingade till att tävla med det amerikanska systemet av representativ demokrati, erbjuder Folkrepubliken Kina den tredje världen ett icke-ideologiskt val: frihet eller tyranni. Detta val erbjuder Kina förstas inte folket i den tredje världen, som naturligtvis trängtar efter frihet och välfärd. I stället vänder sig Kina enbart till misslyckade despoter vilkas regimer bara kan överleva genom kinesisk konstgjord andning – zombierna.

- efter Dana Dillon, *National Review*, 10 Maj, 2005.

P.S. En annan oroväckande led i denna växande axel är Iran, som hade val i juni, vilket val den mer liberale presidentkandidaten Rafsanjani betecknade som rena fusket, då mullorna med sina rikedomar mutat folket till att välja en president som lovat vrida klockan tillbaka till Khomeini och medeltiden. De stora förlorarna blir därmed kvinnorna. Så här sade en av dem:

"Om det är vår undergång ni vill, så varför inte döda oss alla genast? Så är ni av med oss en gång för alla, så slipper ni risken att någonsin få med oss i ert perfekta manssamhälle."

Mer än 20,000 medlemmar av Kinas kommunistparti överger partiet per dag. Sedan "*Nine Commentaries to the Chinese Communist Party*" publicerades i december har hittills mer än 2,5 miljoner lämnat partiet (av 65 miljoner, det är då omkring 4%,) som alltså långsamt men säkert håller på att avskaffa sig självt. Både de organiserade demonstrationerna mot Japan i våras och allt vapenskrummel mot Taiwan är bara manövrer för att avleda uppmärksamheten från den alltmer tilltagande partiflykten och dess för partiet besvärliga problematik.

Till följd av en planerad Himalayaresa under hela augusti kan nästa nummer inte väntas förrän i september.

Den bästa av alla somrar,

önskar så länge

Fritänkaren,

Göteborg 30 juni 2005.

Kalender, juli-augusti 2005.

- 19.6 Aung Sang Su Kyi, demokraternas ledare i Burma, fyllde 60 år.
2.7 Frälsningsarmén fyller 140 år.
6.7 Dalai Lama XIV fyller 70 år.
7.7 Ringo Starr fyller 65.
75 år sedan Sir Arthur Conan Doyles frånfälle.
10.7 Tjugo år sedan Greenpeaces flaggskepp "*Rainbow Warrior*" sänktes.
17.7 Donald Sutherland 70 år.
18.7 Disneyland fyller 50 år.
26.7 Carl Gustav Jung 130 år.
28.7 350 år sedan Cyrano de Bergerac avled till följd av ett attentat.
29.7 Dag Hammarskjöld fyller 100 år.
31.7 40 år sedan cigarettreklam förbjöds i brittisk television.
1.8 30 år sedan Helsingforsavtalet undertecknades.
2.8 Myrna Loy 100 år.
3.8 P.D James fyller 85 år.
6.8 60 år sedan Hiroshima.
9.8 60 år sedan Nagasaki.
14.8 60 år sedan andra världskrigets slut.
20.8 Jack Teagarden 100 år.
23.8 700 år sedan Sir William Wallace avrättades.
25.8 Uruguay fyller 180 år.